

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Головка М.В., Засекін Д.О., Мацюк В.М., Мельник Ю.С., Непорожня Л.В., Сіпій В.В. [Завдання для перевірки предметної компетентності учнів з фізики \(7-9 кл.\): навчальний посібник](#). Київ: КОНВІ ПРІНТ. 2021. 257 с.
2. Мельник Ю.С., Сіпій В.В. *Формування предметної компетентності старшокласників у процесі навчання фізики: методичний посібник*. Київ: КОНВІ ПРІНТ. 2018. 136 с.
3. Пінчук О.П. *Формування предметних компетентностей учнів основної школи в процесі навчання фізики засобами мультимедійних технологій* : автореф. дис. ... канд. пед. наук / О.П. Пінчук; Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. - К., 2011. - 20 с.
4. Чайковська І. А. Структура, зміст і модель формування предметних компетентностей з фізики в учнів старшої школи. *Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка*. 21 (2015): С. 300-303.

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗАСОБАМИ ПРИРОДИ

Міронєць Людмила Петрівна

кандидат педагогічних наук, доцент, декан природничо-географічного факультету,
СумДПУ імені А.С.Макаренка
mironets19@gmail.com

Шаповал Ірина Петрівна

здобувач вищої освіти ОР Магістр природничо-географічного факультету,
СумДПУ імені А.С.Макаренка

Уже з дошкільного віку дітям можна і необхідно прищеплювати любов до навколишнього середовища, вміння оберігати «зелених друзів» та примножувати природні багатства. Екологічне виховання є складовою в системі освітньої роботи з учнями з метою всебічного розвитку дитини, оскільки формування особистості поза живою природою неможливе [2].

Ознайомлення дітей з природою – один із головних засобів їх розвитку, формування екологічно компетентної особистості, здатної вільно орієнтуватися у природному середовищі, приймати екологічно грамотні рішення та робити висновки.

Значущість навколишнього природного середовища для існування людей, тварин чи рослин у забезпеченні їхнього права на життя з кожним роком зростає. Всупереч поширеним закликам щодо створення більш безпечного довкілля, висловленим у конвенціях та глобальних домовленостях стосовно сучасних проблем навколишнього природного середовища, здійснення заходів залишається сумнівним і недостатнім. Розв'язання екологічних проблем залежить не лише від науковотехнічного розвитку суспільства, а й від рівня екологічної свідомості та відповідальності людини за стан навколишнього

середовища. Необхідно змінити споживацьке ставлення до природного середовища через виховання екологічно культурної людини завдяки формуванню її екологічної свідомості, компетентності засобами екологізації освіти [3].

Експеримент і спостереження є головними методами пізнання природи. Експериментальний шлях вивчення природи є найбільш значущим для відкриття її закономірностей. Експеримент має певні переваги перед спостереженням, хоча воно і є обов'язковим його компонентом. Саме ці методи є основними під час формування екологічної компетентності здобувачів освіти. Під час навчання природознавства та біології у основній (базовій) школі цим методам навчання надається велика перевага. Але у зв'язку із запровадженням дистанційного навчання у закладах загальної середньої освіти через пандемію COVID – 19 у 2021-2022 роках та військову агресію росії проти України (2022 – 2023 роки), повноцінне використання цих методів стало неможливим. Тому продовжувати формувати екологічну компетентність можна із використанням мобільних застосунків.

Порівняно з традиційним процесом навчання в аудиторіях, мобільні пристрої дозволяють перемістити здобувача освіти в середовище, котре максимально полегшує розуміння предметів природничого спрямування за допомогою різноманітних предметних мобільних додатків [1]. Наприклад, мобільні додатки, що надають відомості про рослини, тварини, гриби для знайомства з ними в середовищі природного проживання, взаємозв'язки, вимоги до навколишнього середовища, тощо.

Розробники надають вільний доступ до програм, що є дуже важливим чинником того, що їх можна застосовувати в умовах дистанційного та очного навчання. Роль сучасних екозастосунків важко перебільшити, оскільки ті корисні функції, які вони виконують, значно об'єднують формування корисних екозвичок та екологічної компетентності їхніх користувачів.

Сьогодні велика кількість учнів вимушено тимчасово змінила своє місце проживання. Тому постає необхідність вивчати об'єкти живої природи у тому регіоні України, де проживає родина чи, навіть, в іншій країні. З цією метою варто використовувати мобільний застосунок «Визначник рослин». Він є безкоштовним та досить зручним у використанні. Вчитель може запропонувати учням під час самотійної прогулянки сфотографувати 5- 10 нових видів рослинних організмів (трав'янисті рослини, кущі, дерева). А потім, під час уроку разом із вчителем визначити їх. Спочатку це можна зробити, використовуючи мобільний застосунок, а вже після цього – перевірити за допомогою шкільного визначника рослин. Після завершення визначення учні отримають завдання: схарактеризувати біологічні та екологічні особливості даного рослинного організму. Таким чином, використовуючи мобільні застосунки у природі, учні

вчатися спостерігати, аналізувати, орієнтуватися у природному середовищі, що необхідно для формування екологічної компетентності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білоус В. Мобільні навчальні додатки в сучасній освіті. Освітологічний дискурс. 2018. № 1–2 (20–21). С. 353–362.
2. Іващенко С. Екологічна культура в контексті національного виховання // Освіта і управління. 1999. №4. С. 107–115.
3. Толочко С. В., Бордюг Н. С., Міронець Л. П. Знаю. Вмію. Дію: навчально-методичний посібник для формування екологічної компетентності школярів. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2022. 121 с.

ОРГАНІЗАЦІЯ ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ ШКОЛЯРІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ПРИРОДНИЧИХ НАУК В АДАПТАЦІЙНОМУ ПЕРІОДІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Наконечна Ілона Володимирівна

магістрантка спеціальності 014.15 Середня освіта (Природничі науки), Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

ilona_nakonechna@ukr.net

Жирська Галина Ярославівна

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри загальної біології та методики навчання природничих дисциплін, Тернопільський національний педагогічний університет імені

Володимира Гнатюка

zhyrskal4@gmail.com

Ефективність освітнього процесу в закладах освіти залежить від успішної організації оцінювання. Згідно Закону України «Про повну загальну середню освіту» кожен учень має право на справедливе, неупереджене, об'єктивне, незалежне, недискримінаційне та добросесне оцінювання результатів його навчання незалежно від виду та форми здобуття ним освіти [3]. На сучасному етапі розвитку середньої освіти активно впроваджується нова система оцінювання, у якій важливе місце має формувальне оцінювання. Активне використання формувального оцінювання сучасними педагогами є одним із ключових елементів якісної освіти.

Формувальне оцінювання – це інструмент зворотного зв'язку для вчителів та учнів, який оцінює поточний стан навчання та визначає перспективи подальшого розвитку. Формувальне оцінювання – це цілеспрямований і безперервний процес спостереження за навчанням школярів. Воно сприяє формуванню культури спільного обговорення в класі, розвитку навичок критичного і творчого мислення та створенню середовища, яке мотивує учнів ставити запитання. Формувальне оцінювання дозволяє спостерігати за